



Inspiratiefiche

door Ilse Moens



Duizend stukjes overal

Auteur: Mariska Overman

Uitgever: Kluitman

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

Mariska Overman woont en werkt in Hengelo, in Nederland. Ze begon haar carrière als docent filosofie en levensbeschouwing. Sinds ze haar broer op jonge leeftijd verloor door een ongeval, probeert ze de dood bespreekbaar te maken. De dood en rouw zijn dan ook thema's die vaak in haar romans terugkomen. Voor haar boek *De zomer die alles was*, ontving ze een Zilveren Griffel. *Duizend stukjes overal* draagt ze op aan haar broer Donny.

Korte inhoud

Mijs is twaalf en zit sinds kort op de middelbare school. Haar leven staat sinds de dood van haar broer Joes, een jaar geleden, helemaal op zijn kop. Ze zondert zichzelf af, is gestopt met dansen en wordt soms overmand door boosheid. Dan stelt haar therapeut een rouwbot voor, een AI-versie van Joes die gemaakt is aan de hand van zijn social media en de herinneringen van hun ouders. Haar therapeut gelooft dat dit Mijs zal helpen bij het verwerken van haar verdriet. Is dat wel zo? Joes' beste vriend Bowie is niet te vinden voor de rouwbot en nodigt Mijs uit om mee te gaan naar de plekken die speciaal waren voor Joes. Mijs geniet van deze momenten, maar soms lijkt het alsof Bowie iets verbergt. Heeft hij misschien een geheim?

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche



Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

Toon de juryleden de omslagillustratie van de hand van Mark Janssen.

- Wat zie je op de prent?
 - Veel kleine afbeeldingen van een jongen binnen een grote afbeelding van diezelfde jongen,
 - een tiener die naar een laptop kijkt,
 - de straling vanuit de laptop heeft dezelfde kleur als de afbeelding van de jongen en straalt ook in zijn richting.
- Is er iets wat meteen je aandacht trekt? Iets wat je pas opmerkt als je langer naar de prent kijkt?
- Wekt de prent jouw interesse?
- Kan je deze coverafbeelding linken aan de titel?
- Waarover verwacht je dat het verhaal zal gaan?

Lees de tekst van de folder AI-remember voor (p.12-13) en schets kort de situatie.

- Hoe denk je dat Mijs zal reageren op de AI-versie van haar broer?
- Denk je dat deze haar broer zou kunnen vervangen? Waarom wel/niet?
- Denk je dat deze haar echt zou kunnen helpen bij haar rouwproces? Waarom wel/niet?

2

TIJDENS HET LEZEN

- Nodig de juryleden tijdens het lezen uit om de passages te noteren waarin Mijs nadenkt over woorden en hun betekenis.
- Geef juryleden de opdracht om te weten te komen hoe Mijs zich voelt tegenover de rouwbot bij het begin van het verhaal en hoe dit evolueert.

3

NA HET LEZEN

Spreken met meer of minder woorden

Tijdens het lezen noteerden de juryleden misschien enkele passages doorheen het boek waarin Mijs nadenkt over woorden en hun betekenis. Je kan hier na het lezen op terugkomen met onderstaande fragmenten.

- **Veel van de woorden die je kent, zijn verbonden aan je eigen ervaringen. Zie hoofdstuk 'Het Altaar' vanaf pagina 22 en volgend citaat daaruit:**
 "Condoleance betekent medeleven. Medelijden. Dat had ze opgezocht. Als iemand doodgaat, leer je nieuwe woorden terwijl je daar helemaal niet op zit te wachten." (p.22)
- **Woorden kunnen een andere betekenis of invulling krijgen naargelang de situatie:**
 "Maar irritant zijn is dus nu opeens iets goeds. (...) Woorden veranderen soms zomaar van betekenis zonder dat je het doorhebt." (p.28)

Zie ook het hoofdstuk 'Fietscross' waarin Mijs nadenkt over het woord 'stoer'.
 "Stoer is goed. Niet-stoer niet. Al hangt het dus af van jongen of meisje zijn." (p.148)

- **Volle en lege woorden**
 → Wat bedoelt Mijs' moeder wanneer ze zegt dat ze muffins heeft gebakken (p. 41)? ("Dat betekent eigenlijk: ik loop met mijn kop tegen de muur van verdriet maar dat kan niet want ik moet door dus ga ik onzinnige dingen doen die lijken alsof er niks aan de hand is terwijl alles maar dan ook alles zinloos is.")
- **Communiceren met 'meer minder' woorden**
 Op pagina 115 zegt Bowie dat jongens praten met "meer minder woorden" en denkt Mijs aan hoe "dansen ook praten is, zelfs zonder woorden."
 Ook mevrouw Klimt vindt "dat praten overschat wordt (schromelijk zelfs)" (p.98)
 → Wat bedoelt Joes met "buikspreekers"? (Haar buik knispert als inpakpapier. Dat betekent blij. Maar direct daarna rommelt hij, en het is geen honger. Dat herkent ze als niet-blij. Vrij duidelijke taal. (...) Want een buik spreekt soms meer talen dan een mond." (p.66))

Ook gezichten praten, merkt Mijs op, als je goed kijkt/luistert toch (p.86). Mijs merkt wel een verschil op tussen pratende buiken en pratende gezichten.

→ Welk verschil? ("buiken vertellen iets over jezelf. Gezichten over anderen.")

Mijs' therapeut zegt dat ze niet praat (zie bijvoorbeeld het hoofdstuk "God met veel armen" vanaf pagina 154).

→ Vind je dat mevrouw Puntjes gelijk heeft? (Mijs praat inderdaad niet met woorden, maar wel met haar gedrag, haar lichaam. Zie ook pagina 40, waar Mijs zegt dat haar therapeut niet goed luistert.)

- **Gevoelens / ervaringen waar geen woorden of smiley's voor bestaan**

"Doe niet zo raar. Je mag niet zelf woorden bedenken. Wat natuurlijk onzin is want alle woorden zijn ooit een eerste keer bedacht. Necht is gewoon wat later bedacht. In 2028. Een heel mooi jaar voor een nieuw woord." (p.20)

Mijs heeft soms het gevoel dat het juiste woord voor wat ze wil zeggen niet bestaat.

- Vind je dat herkenbaar?
- Denk je dat mensen in de toekomst andere woorden zullen gebruiken dan wij nu? Of woorden die vroeger vaak gebruikt werden, maar nu helemaal niet meer? Vraag bijvoorbeeld eens na bij je ouders of grootouders.
- Kan je woorden bedenken die recent bedacht zijn? (Denk bijvoorbeeld aan de prijs voor (Kinder)Woord van het jaar).

→ Is er een woord waarvan je blij bent dat het bestaat?

Op bladzijde 68 zoekt Mijs een smiley om te zeggen: *“Ik wil wel maar durf niet en kan niet maar ooit wel weer, doe!”*

- Welke smileys gebruikt ze uiteindelijk? (een blije en een trieste)
- Waarom denk je dat ze haar antwoord verwijdt vóór de dansjuf haar bericht gelezen heeft?

Op bladzijdes 119-120 gebruikt Mijs het woord “leuk”.

- Is “leuk” hier een vol of en eerder een leeg woord? (Vol, want ze bedoelt eigenlijk: “het was eerst ongemakkelijk en daarna vreemd maar ook bijzonder om iets te doen wat Joes deed met zijn beste vriend en uiteindelijk was het allemaal helemaal niet raar maar best fijn.”)

Creatieve verwerking

Je eigen emoji



Materiaal

- papier (eventueel gekleurd)
- potloden, stiften of krijt

- Is er een emoji die je vaak gebruikt?
- Is er een emoji die je echt mist? Heb je het soms moeilijk de juiste emoji te kiezen om je gevoel weer te geven?
- Er bestaan ondertussen verschillende apps waarmee je je eigen emoji's kan ontwerpen. Maar wist je dat er ook een officiële lijst van emoji's is? Deze wordt uitgegeven door het bedrijf Unicode. Je kan steeds voorstellen indienen om een nieuwe emoji te laten toevoegen, maar Unicode hanteert strenge regels.
- Ontwerp je eigen emoji. Welk gevoel wil je hiermee weergeven en wanneer zou je hem gebruiken?

Bronnen:

- <https://www.kpn.com/beleef/blog/de-geschiedenis-van-de-emoji>
- <https://www.lessonup.com/nl/lesson/TTd8kxmLcHmbvmYnL>

Einde

- Wat vind je van de laatste zin? Wat wil het zeggen dat Mijs naar de dansles gaat? (Ze voelt zich niet meer schuldig dat ze kan genieten van dansen. Ze weet dat haar vreugde bij het dansen kan samengaan met haar verdriet om Joes. Ze vindt haar uitlaatklep terug.)
- Vind je dit een passend einde voor het verhaal? Waarom wel/ niet?
- Kan je uitleggen wat er bedoeld wordt met “Duizend stukjes overal”? (Joes is overal: in hun gedachten, op de plekken waar ze samen herinneringen hebben gemaakt ...)
- Kijk ook nog eens terug naar de cover. Welke elementen van het verhaal vind je terug? Vind je deze passen bij het verhaal?

Sfeer

- Het boek gaat over rouw en dood. Vind je het dan ook een erg verdrietig boek?
- Als je een gevoel zou moeten plakken op dit boek, welk zou het dan zijn? (Vb. verdrietig, hoopvol, ontroerend ...). Hoe zou je het gevoel dat je krijgt bij dit boek weergeven met emoji's?

Tijd

- In welk jaar speelt het verhaal zich af? (in 2028 (zie p.20))
- Hoe ziet de wereld er in 2028 uit in dit boek? Wat herken je? Wat niet? (vb. Alles is erg herkenbaar, behalve de rouwbot ...)
- Je kan al praten met AI Chatbots zoals ChatGPT. Denk jij dat zo'n rouwbot al mogelijk zal zijn in 2028, over 2 jaar?

De Rouwbot

- **AI bij rouwverwerking: Leven, dood, levenloos, levensecht**

- Hoe denkt Mijs aan het begin van het boek over de rouwbot en hoe evolueert haar gevoel over de chatbot-Joes doorheen het verhaal? Kan je voorbeelden geven van passages waarin haar gevoelens duidelijk worden?
- In 'Het stomste cadeau ooit' (vanaf p.11) zegt Mijs dat ze het bizar vindt, maar misschien is een computer-Joes beter dan geen Joes?
- Al tijdens het eerste gesprek vindt Mijs dat computer-Joes "necht" is, nep en echt tegelijk.

Verwijs naar de hoofdstukken "Olifant, deel 2" (vanaf p. 18) en "Minimijs" (vanaf p.43).

- Hoe reageren nechte Joes en Mijs op elkaar?
- Zouden ze zich op dezelfde manier gedragen hebben als Joes nog had geleefd? (Nee, ze zouden meer kibbelen en elkaar plagen, maar computer-Joes is gewoon lief. Daarnaast voelt het voor Mijs ook niet goed om te kibbelen met haar overleden broer.)
- Kan je uitleggen wat computer-Joes naar Mijs' gevoel fout doet in het hoofdstuk Minimijs? (Hij gebruikt de bijnaam als lief koosnaampje, terwijl Joes het woord eerder gebruikte om haar op stang te jagen.)
- De folder belooft dat de chatbot bijleert terwijl je hem gebruikt. Vind je dat computer-Joes inderdaad bijleert en de informatie die hij van Mijs krijgt gebruikt? (Niet echt, hij blijft het woord Minimijs op een lieve manier gebruiken.)
- Kan je nog momenten in het boek vinden waar computer-Joes zich niet gedraagt zoals echte Joes? (Vb. "Zeg alsjeblieft iets over buiksprenken. Zeg Joes-woorden. 'Heb je honger?' vraagt Joes. Hij glimlacht lief." (p.67))

In het hoofdstuk "Nachtzwemmen" (vanaf pagina 71) stelt Mijs zich voor dat ook haar ouders een computer-Joes zouden hebben.

- Wat is haar reactie op deze gedachte? ("Ieder zijn eigen copy-paste-Joes. Bah. Bah. Bah.") (p.74)

- Wiens herinneringen zijn er voornamelijk gebruikt voor nechte Joes? (Die van hun mama)
- Denk je dat computer-Joes anders was geweest als Mijs de herinneringen er had in gestopt? Waarom wel/niet? (Vb. Ja, hij zou meer de Joes zijn zoals Mijs hem zag en zou dus wel op de juiste manier reageren op haar testjes. / Nee, want computer-Joes zal nooit alle deeltjes van Joes zijn ...)

Op pagina 70 praat Mijs voor de eerste keer tegen Joes alsof hij ergens in huis rondhangt.

- Hoe reageert ze hier zelf op? (Ze schrikt ervan)
- Waarom deze reactie, denk je?
- Is haar reactie op dit praten tegen Joes anders dan haar reactie op praten tegen echte Joes? Waarom wel/niet?
- Waarom is Mijs blij dat computer-Joes zelf kapot is gegaan? (Zo hoeft ze zelf de knoop niet door te hakken om computer-Joes te verwijderen. Ze zou zich voelen alsof ze Joes vermoordt.)

Tip: Laat de juryleden deze filmpjes van Karrewiet over AI bekijken:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLQhT-mQ0UyoVdX_wOogRoyshd88ziB2YB

- Heb je zelf al eens met ChatGPT of een andere chatbot gepraat? Wat vond je daarvan?
- Denk je dat chatbots nog verder zullen evolueren, "levensechter" zullen worden?
- Kunnen ze een mens vervangen? Kan je situaties bedenken waarin wel/niet?
- De folder van Alremember zegt: "steeds vaker wordt Alremember ingezet bij rouwtherapie." (p.13) Denk je dat zo'n rouwbot in de toekomst vaak gebruikt zal worden, dat veel mensen zo'n rouwbot zullen willen gebruiken?

Debat: voor en tegen

Verdeel de juryleden in 2 groepen: één groep is voorstander van de Rouwbot (of gesprekken voeren met een Chatbot in het algemeen), één groep is tegenstander.

Benadruk dat ze niet hun eigen mening zullen verwoorden, maar dat ze in de rol van voor- of tegenstander zullen kruipen. Het is belangrijk dat ze in hun rol blijven en dus uitgaan van de vraag: "Waarom zou iemand dit (g)een goed idee vinden?"

Geef de juryleden een tiental minuten de tijd om te brainstormen over argumenten. Elke groep krijgt 3 minuten om hun argumenten te presenteren.

Reflectie: hier stappen de juryleden uit hun rol.

- Wat vond je een sterk argument, een argument dat je deed nadenken? Waarom?
- Is er een argument waar je je in kan vinden, ook al ben je het er niet helemaal mee eens?
- Ben je anders gaan denken over het onderwerp?

LudoQ

Duizend stukjes overal won de LudoQ, de Nederlands literatuurprijs voor beste filosofische kinderboek van het jaar. Voor de LudoQ werd een podcast gemaakt over het

boek. De podcast met bijbehorende handleiding biedt nog wat extra invalshoeken:
<https://app.springcast.fm/21837/ludoq-2025-filosofieren-met-boek-duizend-stukjes-overal>.

4 VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Toen mijn broer een robot werd / Emiel de Wild (Leopold, 2022)
(rouwproces, AI, gevoelens, familie, vriendschap)
<https://www.boekenzoeker.be/toen-mijn-broer-een-robot-werd>
- Briefjes voor Pelle / Marlies Slegers (Luitingh-Sijthoff, 2020)
(rouwproces, gevoelens, familie, vriendschap, ontroerend, feelgood)
<http://boekenzoeker.be/briefjes-voor-pelle>
- Mary : meisje van de zee / Sarah Devos (Salto, 2025)
(rouwproces, gevoelens, filosofie, avontuur, natuur, het magische in het alledaagse, dialoog tussen tekst en beeld)
<https://www.boekenzoeker.be/mary-meisje-van-de-zee>

Andere boeken van Mariska Overman vind je op Boekenzoeker:
<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Mariska%20Overman>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de maker':

- <https://palliatievezorg.nl/blog/mariska-overman/>
- <https://www.kluitman.nl/auteur/mariska-overman/>

5 MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands - Lezen – Tekstbegrip -1.1.3: De leerling kan expliciete en impliciete informatie uit een tekst combineren om tot een logische conclusie te komen.
- Nederlands - Mondeling taalgebruik - Spreken, presenteren en vertellen: 1.3.6 De leerling kan ideeën, gedachten en verworven inzichten gestructureerd formuleren.
- Nederlands - Literatuur – Interactie met literatuur: 1.5.7: De leerlingen kunnen verbanden leggen tussen elementen uit de tekst en emoties en gedachten tijdens het lezen van de tekst.
- Muzische vorming - Drama – Bouwstenen - 6.4.2: De leerlingen kunnen zich inleven in een personage en de rol vasthouden
- ICT - Digitale informatievaardigheid – Informatiegeletterdheid – 8.2.8: De leerlingen kunnen voorbeelden geven van toepassingen waarin AI gebruikt wordt.



Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Ilse Moens, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye